



Vården kan spara miljarder MED NY TEKNIK

Det finns en stor öppenhet i Sverige för nya digitala vårdlösningar, tre av fyra deltagare i en studie som gjorts av PwC kan tänka sig att övervakas i hemmet av en trådlös hjärtmonitor. Över hälften av deltagarna kan tänka sig att kontrollera vitala värden hemma med hjälp av en apparat kopplad till en smart telefon. Bara 6 procent av deltagarna säger sig vara mest oroliga för den egna patientsäkerheten när de använder sig av en virtuell vårdlösning. Nya digitala och virtuella vårdlösningar skulle kunna generera årliga besparingar i miljardklassen visar beräkningar från PwC.

Medan många andra branscher, som exempelvis bank och detaljhandel, blivit allt mer effektiva och kundinriktade tack vare ny teknologi så har hälso- och sjukvårdssektorn precis börjat använda sig av fördelarna med den nya virtuella teknologin. Enkäten som legat till grund för PwC:s studie innehöll frågor om deltagarnas inställning till att använda digitala verktyg i sin kommunikation med vården. Den genomfördes under våren 2015 och besvarades av 1 034 personer i Sverige. Svaren visar att det bland deltagarna finns en stor öppenhet för nya digitala och virtuella vårdlösningar och att man är beredd att interagera med vården med hjälp av modern teknik.

40 procent av deltagarna är positiva till virtuella vårdlösningar framför traditionella och ungefär lika många tror att virtuell vård kan leda till snabbare tillgång till vård.

Sverige är ett av världens mest uppkopplade länder och tre av fyra personer har en smart telefon.

GÄRNA ENKLARE TESTER I HEMMET

Egenvård eller gör det själv-vård innefattar till exempel diagnostisering på distans utifrån prover som patienten själv kan ta i hemmet. Det skulle exempelvis kunna gälla mätning av blodtryck eller blodsockernivåer. Över hälften (54 procent) av dem som svarat i studien är positivt inställda till att göra den sortens enklare tester i hemmet.

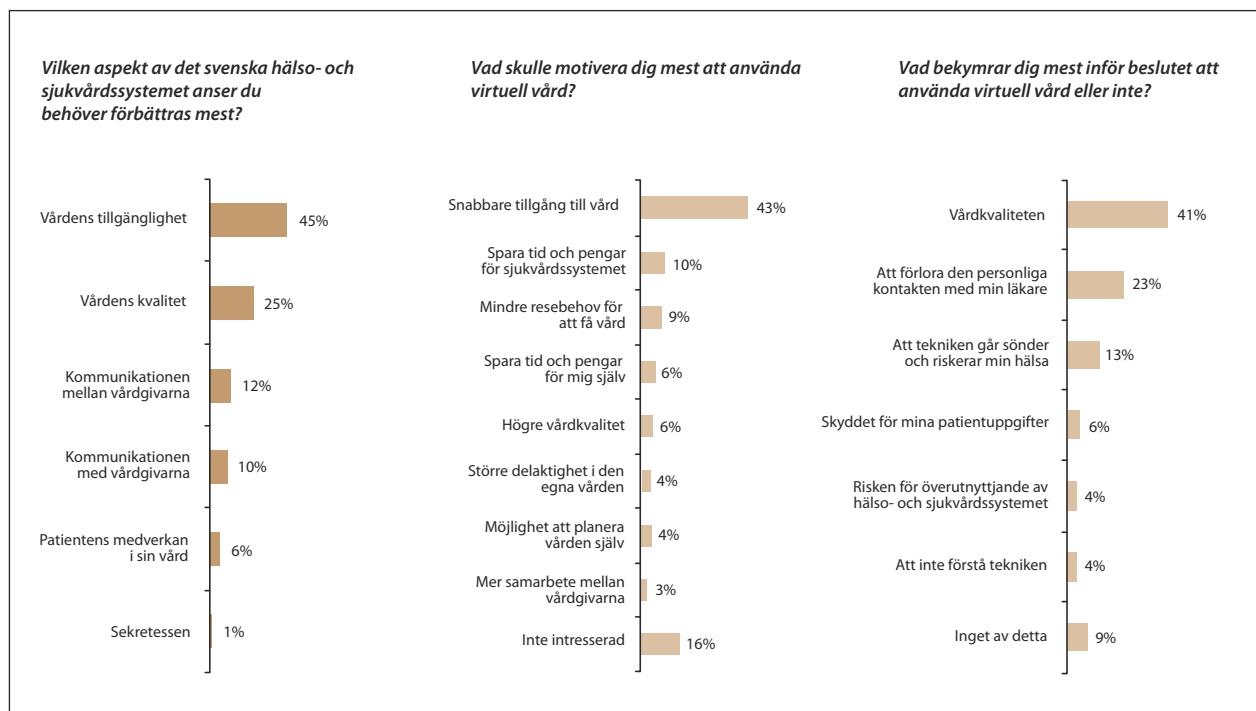
Av förklarliga skäl är fler mer skeptiska till avancerad vård utanför sjukhuset, som till exempel cellgiftsbehandling. Men även här är det ändå många som är öppna för den möjligheten. Av samtliga respondenter svarade nämligen 33 procent att de är positivt inställda även till mer avancerad vård i hemmet.

Flera av resultaten överensstämmer med en liknande amerikansk studie från 2013 genomförd av PwC:s Health Research Institute1. Men jämfört med amerikanerna verkar vi i Sverige vara mer positiva till virtuella lösningar och enklare diagnostisering via exempelvis urintest eller EKG-provtagning hemma.

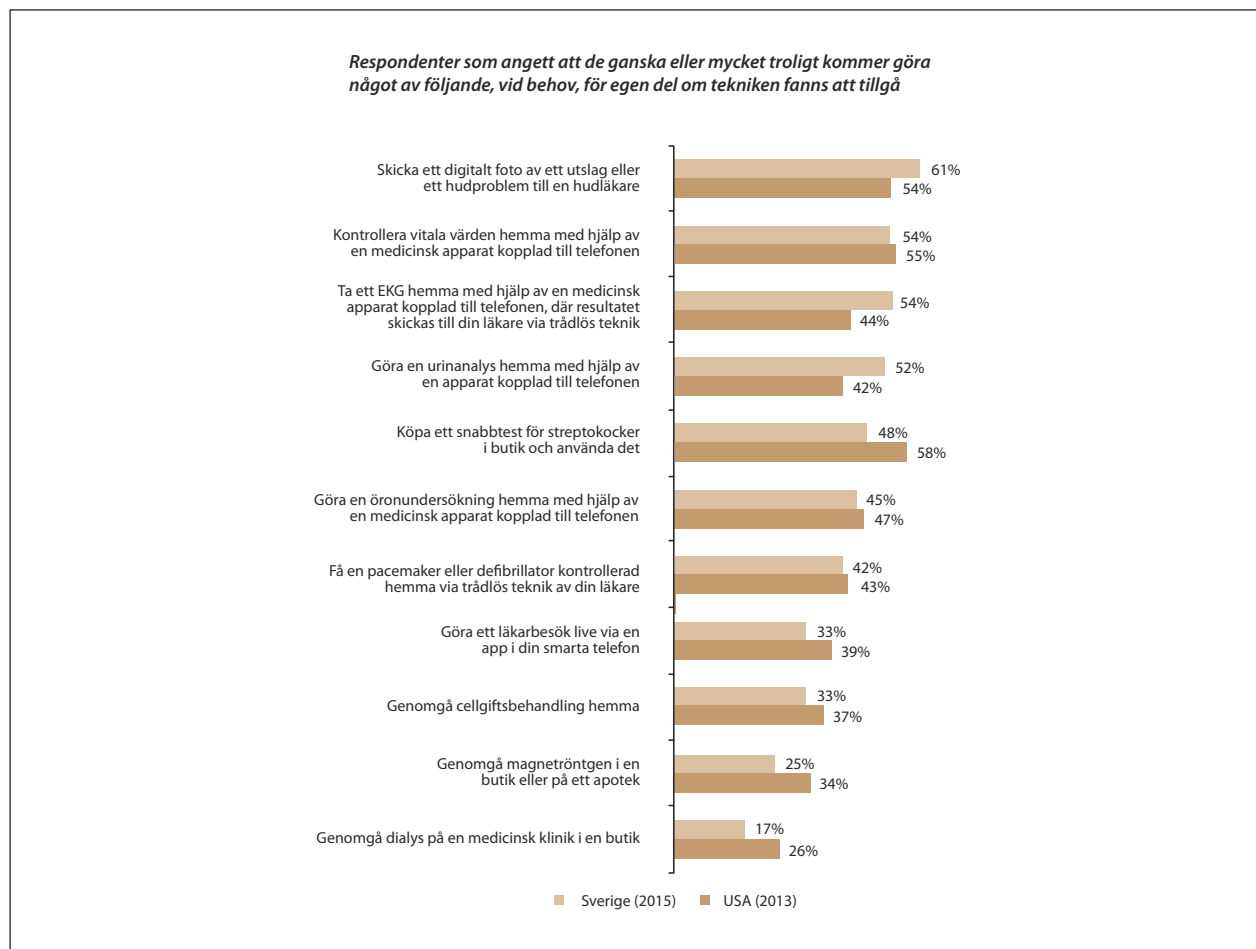
En tredjedel av respondenterna är också öppna för att genomföra ett läkarbesök via en mobilapplikation och ungefär en femtedel kan tänka sig att göra ett besök hos en läkare eller sjuksköterska via ett videosamtal.

Bland de som är mellan 18 och 34 år har 60 procent minst en hälso- eller medicinskt relaterad mobilapplikation och det är de unga vuxna som är mest positiva till digitaliseringen av vården. Men denna iakttagelse gäller även för äldre personer, om än i mindre utsträckning, som också inser att den nya tekniken kan bidra till att skapa en mer effektiv vård. Trots att mindre än 1 procent av respondenterna över 55 år har genomfört ett vårdbesök genom videosamtal är 17 procent beredda att göra det i framtiden.

Äldre personer värderar till viss del andra aspekter inom vården än de yngre. De yngre svarar att det är viktigast att



Figur 1. Enligt deltagarna i studien är behovet av förbättring störst inom vårdens tillgänglighet. De är positiva till virtuell vård om den ger snabbare tillgång till vård samtidigt som vårdkvaliteten inte äventyras.



Figur 2. Över hälften av dem som svarat på enkäten är positivt inställda till att själva göra enklare tester, till exempel av blodtryck eller blodsockernivåer, i hemmet.

behålla vårdkvaliteten om man inför virtuella vårdlösningar, medan personer över 55 år svarar att den personliga kontakten med vårdpersonal är viktigast.

FÅ KÄNNER ORO FÖR PATIENTSKYDDET

En av de största utmaningarna med den nya tekniken är att säkerställa patientskyddet. Men endast 6 procent av de som svarat anger att de skulle känna mest oro kring skyddet för de egna patientuppgifterna om de använde sig av virtuell vård. Det som i stället bekymrar dem mest är risken för minskad vårdkvalitet.

Den slutsats vi kan dra av vår studie är att eventuell oro för bristande sekretess och/eller integritet är marginell och förändrar inte viljan att pröva digitala eller virtuella vårdlösningar. Lagstiftningen måste därför väga in möjligheten att tillåta utveckling av fler innovativa lösningar inom hälso- och sjukvården, så länge man tillgodoser legitima behov av sekretess och personlig integritet.

ÄRLIGA BESPARINGAR I MILJARDKLASSEN

Med internationella mått har Sverige en sjukvård i världsklass. Men i takt med att svenskar lever allt längre belastas vårdapparaten allt hårdare. Hela 85 procent av Sveriges pensionärer har minst en kronisk sjukdom och 66 procent har två kroniska sjukdomar. Vården av landets kroniskt sjuka patienter står för 80–85 procent av Sveriges totala vårdkostnader enligt Myndigheten för vårdanalys².

Det finns ett naturligt samband mellan ålder och kroniska sjukdomar som diabetes, högt blodtryck och hjärt- och kärlsjukdomar. Och eftersom Sverige har en större andel äldre än många andra länder så har vi även fler kroniskt sjuka.

Om en av tre personer med kroniska sjukdomar skulle välja virtuella vårdlösningar kan det innebära en kostnadsbesparing på cirka 370 miljoner per år. Om en av fem svenskar skulle välja att göra hälften av sina läkarbesök virtuellt i stället för i primärvården kan det innebära en kostnadsbesparing på 1,2 miljarder kronor per år.

Men digital och virtuell vård handlar inte bara om kostnadsbesparingar, det innebär även en möjlighet att öka vårdens tillgänglighet och möta nya förväntningar på delaktighet, transparens och dialog. Virtuella vård kan också bidra till att identifiera tidiga sjukdomssignaler hos kroniskt sjuka och därmed göra det möjligt att erbjuda vård innan komplikationer uppstår samt uppmuntra till livsstilsförändring för att minska risken för framtida kroniska sjukdomar.

UTMANINGAR ATT TA ITU MED

Trots att sjukvårdssystemet i Sverige har gott rykte, finns det ett antal utmaningar som måste övervinnas. Sverige har näst lägst antal medicinska konsultationer per person bland OECD-länderna³ och låga siffror runt begripliga förklaringar, möjlighet för patienten att ställa frågor samt involvering av patienten i beslut som rör vård och behandling.

Ett annat område där Sverige sticker ut är antalet sjukhus-sängar där vi ligger betydligt under genomsnittet⁴. Med hänsyn till svenskarnas digitala mognad och villigheten att ta till sig nya vårdlösningar, bör Sverige kunna lösa många av problemen genom att gå mot en mer digitaliserad sjukvård med virtuella lösningar.

Både vårdpersonal och patienter är övertygade om att digitaliseringen av vården är oundviklig och tror också att detta kommer att förbättra sjukvården. Virtuella vårdbesök kommer att bli allt vanligare och kommer kanske till och med till viss del att ersätta de fysiska vårdbesöken⁵ och bli ett bra komplement till den vanliga vården. Det ger inte bara ökad tillgänglighet, utan sparar också stora belopp och mycket möda, särskilt för patienter som är flitiga användare av vården. Stödet till kroniska patienter och deras anhöriga kan bli bättre och omsorg i hemmet kommer att bli vanligare. En ökad digitalisering av vårdprocesser och vårdkedjor kan också ge en ökad helhetssyn på patienten och vårdsystemet.

Detta kräver en tydligare sammanhängande strategi för digitaliseringen av sjukvården i Sverige och en övergång till virtuell vård med ökad patientmakt. Statens roll i e-hälsoutvecklingen behöver tydliggöras, likaså vem som gör vad mellan huvudmännen och staten. Samtidigt behövs en varaktig innovationskraft underifrån som kan leda till hållbara förändringar i processer, system och styrning. Här är ersättningsystemen en viktig faktor – de behöver utvecklas för att styra rätt och belöna rätt beteende. Det är också ytterst viktigt att ha en öppenhet för att nya aktörer från andra branscher får möjlighet att bidra med innovation och utveckling.

LÄS RAPPORTEN

Hela PwC:s rapport finns att läsa på: <http://www.pwc.se/sv/halso-sjukvard/digitala-doktorn-kan-komma.html>

KÄLLOR

1. PwC (2014), Healthcare's new entrants: Who will be the industry's Amazon.com? <http://www.pwc.com/gx/en/healthcare/publications/new-entrants.jhtml>.
2. <http://www.vardanalys.se/Global/Rapporter%20pdf-filer/2014/2014-2-VIP%20i%20v%C3%A5rden.pdf>
3. OECD Reviews of Health Care Quality Sweden 2013
4. http://cdn2.hubspot.net/hub/315629/file-1156697382-pdf/4_Almedalen/Handouts_LIFrapport_Almedalen_v140622.pdf?t=1404384856634
5. <http://www.ntca.org/new-edge/other/takeaways-from-thea-meeting-tradeshaw>

JON ARWIDSON, PARTNER OCH BRANSCHANSVARIG FÖR HÄLSO- OCH SJUKVÅRD, PWC



SARAH LIDÉ, MANAGER OCH BRANSCHSPECIALIST FÖR HÄLSO- OCH SJUKVÅRD, PWC

